BV.

RAAD VAN STATE
LEGISLATIEVE AFDELING
L
- 5 -10-1989
Transmis à M.
Overgemaakt aan de H.

L. 19.104/2.

ROYAUME DE BELGIQUE.

KONINKRIJK BELGIE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Classes moyennes, le 30 mai 1989, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi "modifiant les articles 42, 43 et 505 du Code pénal et insérant un article 43bis dans ce même code", a donné le 20 septembre 1989 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 30 mei 1989 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Middenstand verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet "tot wijziging van de artikelen 42, 43 en 505 van het Strafwetboek en tot invoeging van een artikel 43bis in hetzelfde wetboek", heeft op 20 september 1989 het volgend advies gegeven :

EXAMEN DU TEXTE.

Dispositif.

Articles 1er, 2 et 3.

Le texte du 3° à insérer dans l'article 42 du Code pénal est rédigé en des termes à ce point généraux que tout délit et pas seulement le trafic de stupéfiants pourrait être visé. Ainsi, selon un exemple donné par le délégué du ministre, le juge pourrait ordonner la confiscation des bénéfices tirés d'une entreprise exploitée en infraction à une disposition légale ou réglementaire qui impose une autorisation administrative pour exploiter une telle entreprise.

De plus, le délégué du ministre a confirmé que la confiscation prévue à l'article 3 du projet s'appliquera même aux contraventions, ce qui confirme la portée tout à fait générale des dispositions examinées.

Enfin, la portée aussi générale donnée à l'article 3 en projet pourrait avoir pour conséquence inattendue de porter préjudice à la victime de l'infraction. Ainsi, par exemple, en cas de rançon payée à la suite d'un enlèvement, cette rançon ferait l'objet de la confiscation spéciale puisqu'elle est un avantage patrimonial tiré d'une infraction, alors que, selon le droit actuellement en vigueur, cette rançon doit être restituée à celui qui l'a payée sous la contrainte ou, si elle ne peut l'être parce qu'elle a été blanchie, les biens et valeurs qui auraient pour origine l'infraction devraient être attribués à la victime en vertu de l'article 1382 du Code civil.

.../...

Comme il ne serait pas dans l'intention des auteurs de la loi en projet de faire primer la confiscation au profit de l'Etat, il y aurait lieu de revoir l'article 3 sur ce point.

Il appartient plus fondamentalement au Gouvernement et au Parlement d'apprécier s'il n'y a pas lieu de limiter la portée de cette disposition en prévoyant que la confiscation spéciale s'appliquera uniquement aux infractions prévues par la loi, ceci à l'exemple de ce qui se fait dans de nombreux autres pays.

Article 1er.

Sous réserve des observations qui précèdent, l'article 42 du Code pénal, tel qu'il est complété par l'article 1er du projet, serait mieux rédigé comme suit :

"3° aux biens et valeurs tirés directement de l'infraction, à ceux qui leur ont été substitués et aux revenus de ces biens et valeurs".

Articles 2 et 3.

Il est proposé de fusionner les articles 2 et 3 en un seul article, qui deviendrait l'article 2. Les solutions qui seront retenues par le Gouvernement et le Parlement devront être intégrées dans le texte de l'article 43 du Code pénal.

.../...

Article 4 (devenant l'article 3).

Le texte français de l'article 4 (devenant l'article 3) serait mieux rédigé comme suit :

"Art. 3. L'intitulé de la section 4 du livre II, titre IX, chapitre II, du même code est remplacé par l'intitulé suivant : "Section 4 - Du recèlement et du blanchiment".

Le même terme "blanchiment", qui est seul correct, doit être utilisé dans l'article 5.

Article 5 (devenant l'article 4).

Alinéa 1er.

Il ne résulte pas clairement de l'alinéa 1er, 2°, de l'article 505 du Code pénal, tel qu'il est remplacé par l'article 5 du projet, si les auteurs du projet entendent viser, dans ce texte, tous les biens et valeurs visés à l'article 42, 3°, ou seulement ceux tirés directement de l'infraction.

Il serait plus clair de reprendre dans le texte dudit article celui de l'article 42, 3°, plutôt que de s'y référer.

D'autre part, comme il a été proposé pour l'article 1er, les mots "avantages patrimoniaux" devraient être remplacés par les mots "biens et valeurs".

.../...

Alinéa 2.

Si l'intention des auteurs du projet est que la confiscation spéciale prévue à l'article 42, 1°, du Code pénal s'applique obligatoirement dans les cas des infractions visées à l'alinéa 1er de l'article en projet, et cela même si la propriété des objets saisis n'appartient pas au condamné, il y a lieu d'observer ce qui suit :

1° on n'aperçoit pas la raison pour laquelle le receleur est traité de manière plus sévère que l'auteur de l'infraction principale, qui ne subit cette confiscation que s'il est propriétaire des objets saisis;

2° sous réserve de la première observation, il conviendrait, pour des raisons de cohérence, d'insérer l'alinéa 2 de l'article en projet dans l'article 43 en projet.

+

Il résulte des explications fournies par le délégué du ministre que c'est par inadvertance que le nouvel article 505 en projet ne reprend pas l'alinéa 2 de l'article 505 actuel.

ONDERZOEK VAN DE TEKST.

Bepalend gedeelte.

Artikelen 1, 2 en 3.

De tekst van de bepaling onder 3°, die in artikel 42 van het Strafwetboek moet worden ingevoegd, is in zulke algemene bewoordingen gesteld dat elk wanbedrijf en niet alleen de handel in verdovende middelen kan worden bedoeld. Zo zou de rechter, in een door de gemachtigde van de minister gegeven voorbeeld, bevel kunnen geven tot verbeurdverklaring van de winst behaald in een bedrijf dat wordt geëxploiteerd met overtreding van een wets- of verordeningsbepaling die een administratieve vergunning voorschrijft om zo'n bedrijf te exploiteren.

Bovendien heeft de gemachtigde van de minister gezegd dat de in artikel 3 van het ontwerp bepaalde verbeurdverklaring ook op de overtredingen van toepassing zijn, wat de volkomen algemene strekking van de onderzochte bepalingen bevestigt.

Ten slotte zou de zodanig algemene betekenis die aan het ontworpen artikel 3 is gegeven, tot onverwacht gevolg kunnen hebben dat nadeel wordt berokkend aan het slachtoffer van het misdrijf. Zo zou bijvoorbeeld op het losgeld dat naar aanleiding van een ontvoering is betaald, de bijzondere verbeurdverklaring kunnen worden toegepast, aangezien het een vermogensvoordeel is dat door misdrijf is verkregen, terwijl dat losgeld volgens het thans van kracht zijnde recht moet worden teruggegeven aan diegene die het onder dwang heeft betaald of, als dat niet kan omdat het is witgewassen, de goederen en waarden die uit het misdrijf zouden voortkomen, aan het slachtoffer moeten worden toegewezen krachtens artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek.

.../...

Aangezien het waarschijnlijk niet in de bedoeling van de initiatiefnemers van de ontworpen wet ligt om de verbeurdverklaring ten voordele van de Staat te laten primeren, dient artikel 3 op dat punt te worden herzien.

Meer fundamenteel is het de taak van de Regering en van het Parlement om te beoordelen of de strekking van die bepaling niet dient te worden beperkt door te stellen dat de bijzondere verbeurdverklaring uitsluitend van toepassing zal zijn op de bij de wet bepaalde misdrijven, dit naar het voorbeeld van wat in vele andere landen gebeurt.

Artikel 1.

Onder voorbehoud van de vorenstaande opmerkingen zou het beter zijn artikel 42 van het Strafwetboek, zoals het door artikel 1 van het ontwerp wordt aangevuld, als volgt te redigeren :

"3° op de goederen en waarden die rechtstreeks door het misdrijf zijn verkregen, op die welke in de plaats ervan zijn gesteld en op de inkomsten uit die goederen en waarden".

Artikelen 2 en 3.

Voorgesteld wordt de artikelen 2 en 3 samen te voegen tot één artikel, dat dan artikel 2 wordt. De oplossingen die door de Regering en het Parlement zullen worden gekozen, moeten in de tekst van artikel 43 van het Strafwetboek worden verwerkt.

Artikel 4 (dat artikel 3 wordt).

De Franse tekst van artikel 4 (dat artikel 3 wordt) zou beter als volgt worden geredigeerd :

"Art. 3. L'intitulé de la section 4 du livre II, titre IX, chapitre II, du même code est remplacé par l'intitulé suivant : "Section 4 - Du recèlement et du blanchiment".

De term "blanchiment", de enige juiste, moet ook in artikel 5 worden gebruikt.

Artikel 5 (dat artikel 4 wordt).

Eerste lid.

Uit het eerste lid, 2°, van artikel 505 van het Strafwetboek, zoals dit door artikel 5 van het ontwerp wordt vervangen, blijkt niet duidelijk of de stellers van het ontwerp in deze tekst alle in artikel 42, 3°, bedoelde goederen en waarden op het oog hebben dan wel alleen die welke rechtstreeks door het misdrijf zijn verkregen.

Het zou duidelijker zijn om in de tekst van het genoemde artikel de tekst van artikel 42, 3°, over te nemen in plaats van ernaar te verwijzen.

Verder zou, zoals voor artikel 1 is voorgesteld, het woord "vermogensvoordelen" moeten worden vervangen door de woorden "goederen en waarden".

.../...

Tweede lid.

Als het de bedoeling van de stellers van het ontwerp is dat de in artikel 42, 1°, van het Strafwetboek bepaalde bijzondere verbeurdverklaring, verplicht wordt toegepast in geval van de misdrijven die zijn bedoeld in het eerste lid van het ontworpen artikel, zelfs als de in beslag genomen voorwerpen geen eigendom zijn van de veroordeelde, dient het volgende te worden opgemerkt :

1° het is niet duidelijk waarom de heler strenger wordt behandeld dan degene die het hoofdmisdrijf heeft begaan; voor laatstgenoemde wordt de verbeurdverklaring slechts toegepast als hij eigenaar is van de in beslag genomen voorwerpen;

2° onder voorbehoud van de eerste opmerking, zou het ter wille van de samenhang aangewezen zijn om het tweede lid van het ontworpen artikel in het ontworpen artikel 43 in te voegen.

+

Uit de door de gemachtigde van de minister verschafte uitleg blijkt dat het aan onachtzaamheid te wijten is dat het tweede lid van het huidige artikel 505 niet in het ontworpen nieuwe artikel 505 is overgenomen.

La chambre était composée de

Messieurs : J.-J. STRYCKMANS, président de chambre,
de Heren : kamervoorzitter,

C.-L. CLOSSET, conseillers d'Etat,
R. ANDERSEN, staatsraden,

F. RIGAUX, assesseurs de la section de législation,

F. DELPEREE, assessoren van de afdeling wetgeving,

Madame : J. GIELISSEN, greffier assumé,
Mevrouw : toegevoegd griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.
Le rapport a été présenté par M. A. MERCENIER, premier auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J.-J. STRYCKMANS.
Het verslag werd uitgebracht door de H. A. MERCENIER, eerste auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER, LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

J. GIELISSEN. J.-J. STRYCKMANS.